

HI3 Jakso IV
Sodan ja rauhan vuodet

Tavoitteet

- Minkälaisia tavoitteita ja vaiheita Suomen ulkopolitiikassa oli 1920–30-luvuilla?
- Mitkä eri tekijät johtivat talvisotaan?
- Mitä seurauksia talvisodasta oli Suomelle?
- Mitä syitä oli jatkosotaan?
- Miten jatkosota vaikutti Suomeen ja suomalaisiin?
- Miten sotiin liittyvät tulkinnat ovat historiankirjoituksessa muuttuneet?

Saksalaissuuntaus - 1918

- Saksa koulutti jääkärit ja auttoi valkoisia sisällissodan aikana.
- Saksan tilanne ensimmäisessä maailmansodassa näytti hyvältä kesällä 1918, kun Venäjä oli irtautunut sodasta.
- Suomi valitsi Saksasta kuninkaakseen Friedrich Karlin, joka ei kuitenkaan ehtinyt hyväksyä tarjottua tehtävää.
- Saksalaissuuntaus päättyi Saksan tappioon ensimmäisessä maailmansodassa

Reunavaltiopolitiikka 1918-1930

- Venäjältä irtautuneet maat etsivät yhteistyöstä turvaa Neuvostoliittoa vastaan. Suomelle läheisiä kumppaneita olivat etenkin Baltian maat ja Puola.
- Nämä ”reunavaltiot” allekirjoittivat yhteistyösopimuksen vuonna 1922. Suomen eduskunta ei kuitenkaan ratifioinut sopimusta.
- Suomi oli mukana yhteistyöneuvotteluissa hylätyn sopimuksen jälkeenkin.
- Suomi ja Viro käynnistivät esimerkiksi Suomenlahden puolustukseen liittyvän sotilaallisen yhteistyön 1930-luvun alussa.

Suuntautuminen Kansainliittoon 1920–1939

- Kansainliitto perustettiin vuonna 1919 ratkomaan maailman kriisejä. Kansainliitto oli reaktio ensimmäiseen maailmansotaan.
- Monet pienet maat turvautuivat Kansainliittoon. Suomi liittyi vuonna 1920.
- Kansainliitto kykeni purkamaan pieniä kriisejä. Vuonna 1921 Kansainliitto ratkaisi esimerkiksi Ahvenanmaan omistuskiistan Suomen eduksi ja Ruotsin tappioksi.
- 1930-luvulla Kansainliitto ei kuitenkaan kyennyt estämään diktaattoreiden valtapyrkimyksiä.
- Joulukuussa 1939 Kansainliitto tuomitsi Neuvostoliiton hyökkäyksen Suomeen ja erotti sen liitosta.

Pohjoismainen suuntaus 1930-luvulla

- Hitler nousi valtaan 1933, mikä heikensi reunavaltioiden geopoliittista asemaa. Ne jäivät kahden vastakkaisen poliittisen ideologian väliin.

- Suomi ryhtyi kehittämään suhteitaan Ruotsiin. Suhteita oli häirinnyt kiista Ahvenanmaasta ja Suomen kieliriita.

- Ruotsi ei kuitenkaan suostunut solmimaan puolustusliittoa Suomen kanssa, vaikka esimerkiksi Ahvenanmaan varustamisesta keskusteltiin.

Puolueettomaksi julistautuminen

Sodan uhan kasvaessa Euroopassa Suomi oli ilman liittolaista.

Suomi julistautui kaksi kertaa puolueettomaksi:

Luetaan 96-98

Sivun 99 tehtävät 3 ja 4

Sekä Pedanetistä Venäjän lähetystön some-
julkaisuihin liittyvä tehtävä

Venäjän Etelä-Afrikan lähetystö
teki 30.11.2021 Twitteriin ja
Instagramiin julkaisut talvisodan
syttymisestä

Kahoot

Talvisota

SA-Kuva

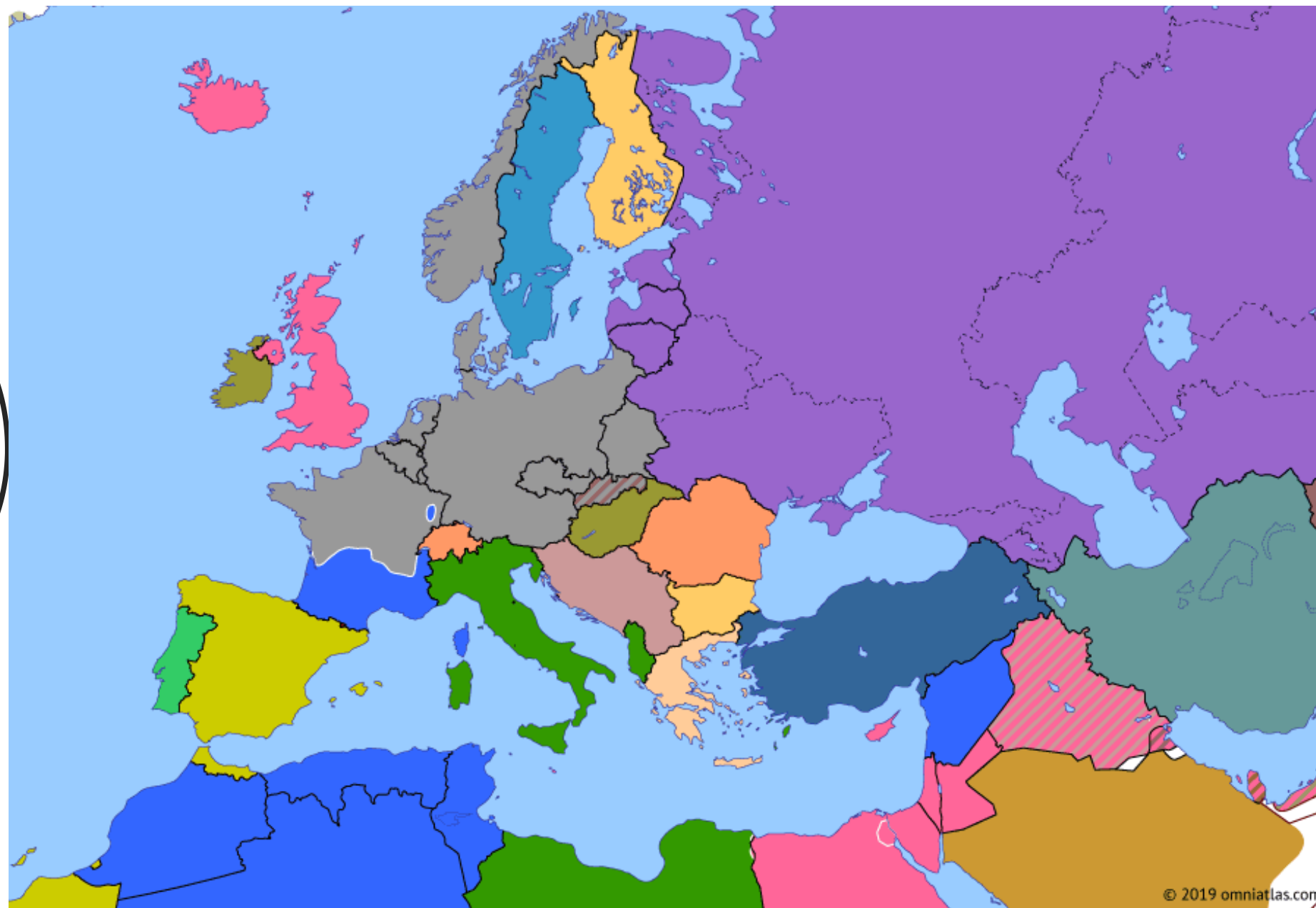
Esitelmät - Talvisota ja välirauhan aika

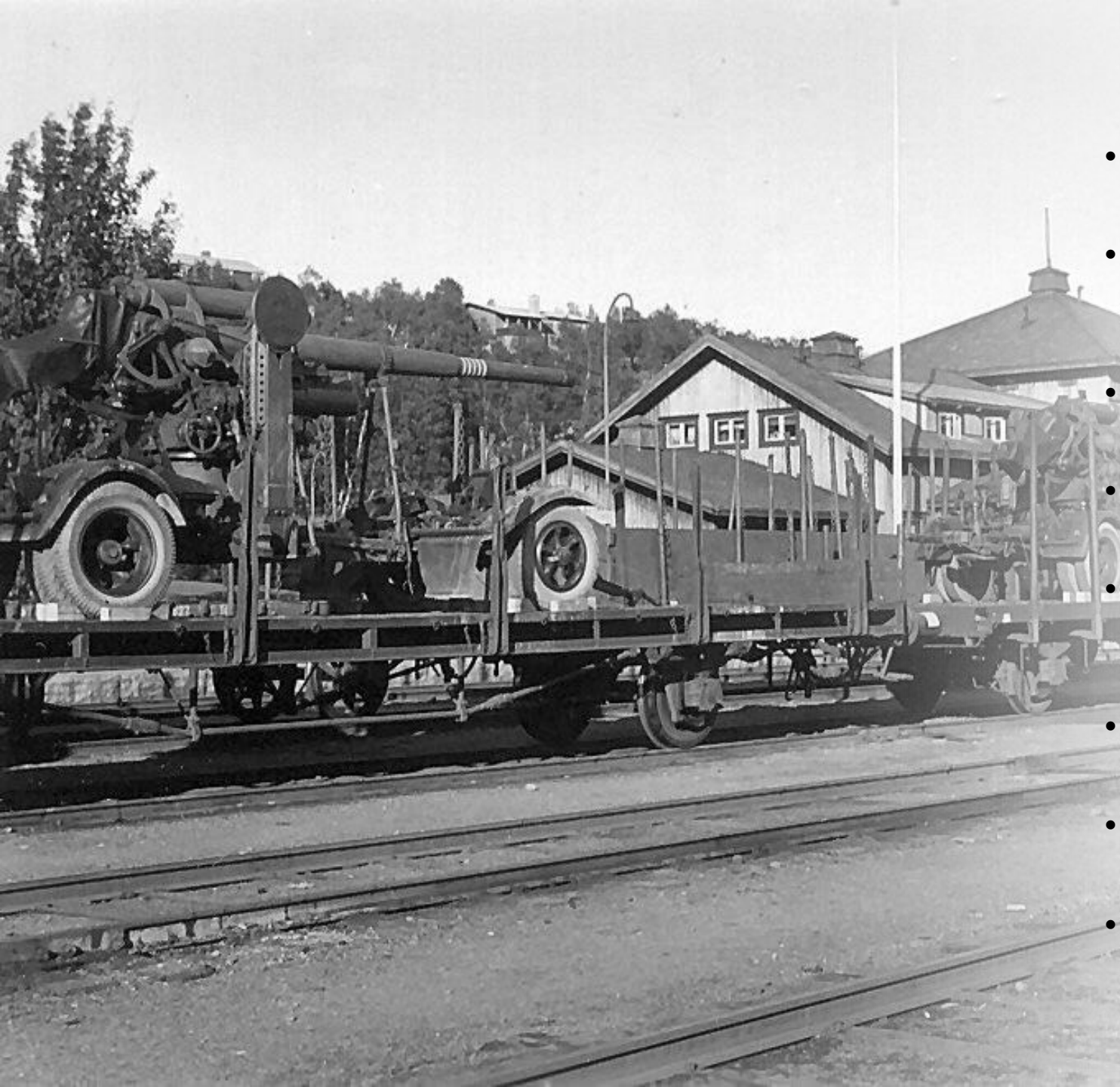
1. Talvisodan käynnistyminen (Miksi Mainilan laukaukset ja Terijoen hallitus) ja sodan eteneminen - Joel ja Paavo
2. Sodan päätös, suurvaltapolitiikka ja talvisodan merkitys (Voittiko Suomi talvisodan?) - Toini ja Emma
3. Kappaleesta 13: Talvisodan vaikutus Suomen kansaan, arkeen ja politiikkaan – Lotta, Neela ja Nelli

Välirauha

- 1940 kesällä Natsi-Saksa on miehittänyt Tanskan, Norjan, Belgian, Hollannin ja Ranskan
- Neuvostoliitto liitti itseensä Baltian maat
- Vientiyhteydet käyvät Suomen näkökulmasta vähiin
- Suomi lähentyy Natsi-Saksaa, jonka tiedettiin suunnittelevan Neuvostoliittoa vastaan

Kesä 1940
kartalla

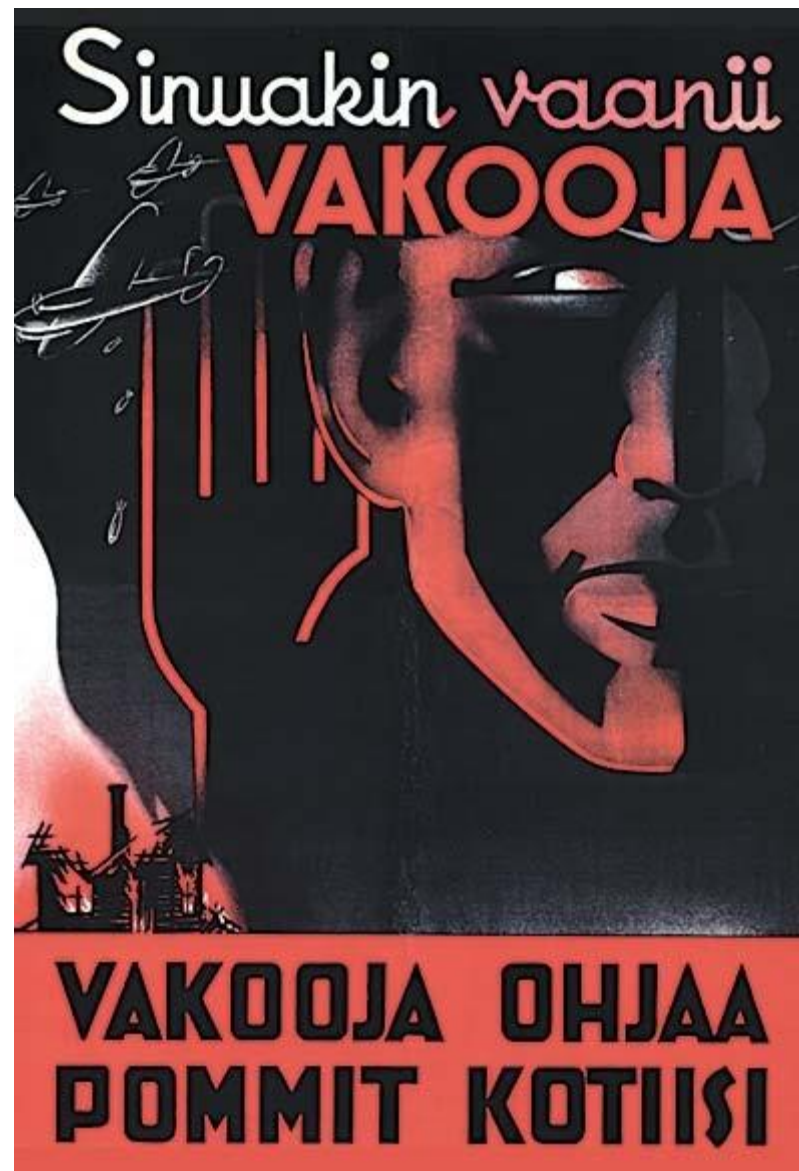

Sopimukset Saksan kanssa

- Kesällä 1940 kauppasopimus – Suomi osti elintarvikkeita ja aseita, Saksa suomalaista nikkeliä
- Elokuussa 1940 kauttakulkusopimuksen muodostus alkaa – Suomi sai ostaa lisää aseita, Saksa sai kuljettaa joukkoja Suomen läpi Norjaan
- Sopimus paljastui vasta saksalaisten joukkojen saapuessa
- Päätöksiä hoiti politiikan sisäpiiri, sotakabinetti – eduskunta ja hallitus ohitettiin
- Syksyn kuluessa Saksa myönteisyys kasvaa, ja marraskuussa Hitler torjuu Molotovin vaatimukset saada jatkaa toimenpiteitä Suomea kohtaan
- Joulukuussa 1940 Hitler antaa käskyn valmistella hyökkäystä Neuvostoliittoa vastaan
- Suomikin saa tietää suunnitelmista viimeistään toukokuussa 1941
- Kesällä 1941 Saksan joukot ottavat hyökkäysasemia Neuvostoliittoa vastaan, sota Neuvostoliiton ja Natsi-Saksan välillä on alkamassa

Video –
Vakooja
vaanii sinua

Kuinka itse
arvioisitte
Suomen
toimia sotien
välisenä
aikana?

- Tuleeko mieleen mitä olisitte itse tehneet?

Jatkosota

- Saksa aloittaa operaatio Barbarossan 22.6.1941
- Suomi lähtee 25.6.1941 Neuvostoliiton pommitettua kaupunkeja
- Suomen kuitenkin yleensä katsotaan osallistuneen sotaan yhdessä Saksan kanssa

Luetaan sivut 118-120

Millä eri tavoin jatkosota erosi talvisodasta?

- Entä miksi Suomi menestyi sodan alussa?
- Kirjan sivut 112-114

Sivu 127 tehtävät 1-3

Tehtäviä

Still-kuva on liikkumaton tilanne, jonka opiskelijat tekevät annetusta aiheesta. Still-kuva on patsas, joka ei liiku eikä puhu. Still-kuvan avulla

pystyy havainnollistamaan joitakin tilanteita tai historiallisia aika-kausia hauskasti. Still-kuvan tekemisessä opiskelijat joutuvat koko

ryhmä nä sitoutumaan aiheeseensa. Lisäksi still-kuva luo opiskelijalle omakohtaisen kokemuksen tunteen opiskeltavasta asiasta ja edesauttaa historiaan eläytymistä.

Tee still-kuva talvi- ja jatkosodan vaiheista. Jaa luokka noin kuuden hengen ryhmiin ja anna kullekin ryhmälle yksi sotiin liittyvä aihe ja

pyydä ryhmää tekemään aiheesta still-kuva. Siinä tulee olla historiallista tietämystä mahdollisimman kattavasti tai syvällisesti. Anna aikaa

kuvien tekemiseen 5–10 minuuttia. Kun opiskelijaryhmä esittää patsaansa on muiden tehtävänä arvata, mitä aihetta patsas kuvaa ja analysoida patsaaseen liittyvää symboliikkaa. Tämän jälkeen opiskelijoita

voi pyytää kertomaan asioita, joita he tietävät aiheesta.

Esimerkkejä still-kuvan aiheista:

- Saksan ja Neuvostoliiton solmima salainen lisäpöytäkirja Suomen näkökulmasta
- Suomen ja Neuvostoliiton neuvottelut syksyllä aluevaihdocsista
- Mainilan laukaukset

Kertaus Suomen sota-ajasta hieman toiminnallisesti ja soveltaen

- Jaetaan roolikortit
- Pohtikaa etukäteen hieman mitä roolikorttinne henkilö on mistäkin (kohta esiin tulevista) toisen maailmansodan aikaisista Suomen vaiheista voinut olla mieltä
- Tilanteiden ollessa taululla kuljetaan luokassa ja kerrotaan toisille miten roolikorttisi henkilö voisi tilanteeseen suhtautua

Tilanne 1:
Ahvenanmaan
kiista Suomen
ja Ruotsin
välillä

Tilanne 2: Hitler nousee valtaan Saksassa

Tilanne 3: Neuvostoliitto on juuri tiedustellut Jartsev-neuvotteluissa Suomelta lupaa puolustaa omia rajojaan Suomen sisällä

Talvisota! (Voitte ottaa mukaan syttymistä ja päättymistä)

Välirauhan aika

Jatkosota! Voitte ottaa esiin syttymistä ja päättymistä

Jatkosota
päättyy

Kirjan
kappaleen 15
tehtävä 6

Essee plussatehtävänä

Saksan tuki

